

КАКО ЈЕ СРБИЈА ДОБИЛА МОБИЛНИ ПЛАНЕТАРИЈУМ

НАТАША СТАНИЋ

*Астрономско друштво „Руђер Бошковић”¹, Калемегдан, Горњи град 16,
11000 Београд, Србија*

E-mail: stanic.natasa@gmail.com
www.zvezdanidetektivi.weebly.com

Резиме: Почетком 2008. године,² у оквиру припрема за обележавање Међународне године астрономије 2009 (МГА2009) у Србији, написан је пројекат под насловом „First Mobile Planetarium in Serbia“ (аутор мр Наташа Станић) са којим је Друштво астронома Србије конкурисало за донацију UNESCO-а (UNESCO Participation Program 2009) са циљем да се унапреде методе популаризације астрономије и започне процес увођења савремених планетаријумских технологија у Србији. Текст који следи посвећен је мукотрпном путу остварења вишегодишњег сна о повећању улагања у развој популаризације астрономије у Србији, представљању Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ на десет интернационалних конференција, окупљању што већег броја сарадника из земље и иностранства, усавршавању предавача у Планетаријуму Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ у раду са новим технологијама и повећању броја популаризатора астрономије.

1. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА 2004 - 2010

Астрономско друштво „Руђер Бошковић“ (АДРБ) у протеклих пет година представљено је на десет значајних међународних конференција:

1. XVII International Planetarium Society Conference³, Valencia (Spain), 3-9 July 2004:
A. Tomić, N. Stanić: “35 Years of Belgrade Planetarium”.
2. V INSAP - INSpiration by Astronomical Phenomena Conference⁴, Chicago (USA), 2-9 July 2005:

¹ www.adrb.org

² Национални координатор МГА2009 за Србију била је мр Наташа Станић (октобар 2007 – септембар 2008).

³ <http://www.planetarium.cz/Akce/Valencia2004/>

⁴ <http://www.adlerplanetarium.org/INSAPV/>

- N. Stanić: “Star Cities – Galaxies, A Time Journey”
S. Djukić, N. Jeremić: “History of SF in Serbia”
L. Lazić, G. Maletić, N. Stanić: “Astronomical Inspiration in Classical Literature on Serbian Language: Petar Petrović Njegoš, Vladislav Petković DIS and Laza Kostić”.
3. JENAM 04 (Joint European and National Astronomical Meeting)⁵, Granada 13-17 September 2004:
M. S. Dimitrijević: 70 years of Astronomical Society “Rudjer Bošković” – An interesting experience in astronomical education, popularization and organization of astronomer amateurs”
4. CAP - Communication Astronomy with the Public Conference⁶, Athens (Greece), 9-11 October 2007:
N. Stanić: “International Year of Astronomy 2009 in Serbia, Preparation and On-going Projects in Science Communication”
5. Studying Nature Through History⁷, Belgrade (Serbia), 16-20 October 2007:
N. Stanić: “Preparation of IYA2009 in 2008 in Serbia”
N. Stanić: “New Planetarium Technologies in Serbia”
6. MEARIM - 1st Middle-East African Regional IAU-International Astronomical Union- Meeting⁸, Cairo (Egypt), 5-10 April 2008:
N. Stanić: “International Year of Astronomy 2009 – Preparation in 2008 in Serbia”
7. VI Bulgarian-Serbian Astronomical Conference⁹, Belgrade (Serbia), 7-11 May, 2008:
N. Stanić: „Preparation for International Year of Astronomy in Serbia in 2008“
8. SHOW PHYSICS¹⁰, Geneve, (Switzerland), March 31 – April 4, 2009:
N. Stanić: „International Year of Astronomy 2009, Global Cornerstone Project UNAWA, IYA2009 in Serbia and Astronomy Show: “Balloon, glass of water and a mobile phone”.

⁵ <http://www.iaa.es/jenam2004/>

⁶ <http://www.communicatingastronomy.org/cap2007/>

⁷ <http://centuries.aob.rs/first.html>

⁸ <http://www.iau.org/science/meetings/past/regional/855/>

⁹ http://aquila.skyarchive.org/7_BSAC/

¹⁰ <http://www.physiscope.ch/ShowPhysics2009.html>

9. JENAM 09¹¹ (European week of Astronomy and Space Science, Joint European and National Astronomical Meeting), Hertfordshire, Hatfield (UK), 20-23 April 2009:
A. Kovačević, M. S. Dimitrijević: 2009, „Society of Astronomers of Serbia, Astronomical Society „Rudjer Bošković“ and IYA 2009“
10. VII Bulgarian-Serbian Astronomical Conference¹², Chepelare, (Bulgaria), 1-4 June, 2010:
A. Kovačević, M. S. Dimitrijević, T. Milovanov: 2010, „Society of Astronomers of Serbia, Astronomical Society „Rudjer Bošković“ and International Year of Astronomy“

Посебан акценат у свим презентацијама у којима се говорило о АДРБ на горе наведеним конференцијама стављен је на богату традицију у раду са публиком свих узраста – како на Народној опсерваторији (јавна посматрања небеских тела, бесплатни курсеви, часопис „Васиона“), тако и у Планетаријуму (рад са школама, предавања, манифестације и др.), али и на застарелост опреме, метода рада као и на потпуно одсуство улагања у нове технологије.

Први и најзначајнији излазак на светску сцену планетаријумских догађања Планетаријум у Београду бележи на 35-тогодишњицу постојања, јула 2004. године када је представљен на XVII Конференцији Међународног удружења планетаријума. Презентација под насловом “Belgrade Planetarium – 35 years” обухватала је све активности београдског планетаријума од његовог пуштања у рад 1969. године до 2004, са посебним освртом на значајан пад броја посетилаца (статистичка анализа) почетком и средином 1990-тих година, тј. од почетка распада Савезне Републике Југославије. Аутори рада били су Александар Томић (управник Народне опсерваторије и Планетаријума 1977-1991) и Наташа Станић (управник Народне опсерваторије и Планетаријума 2004-2009).

У пратећи програм конференције укључени су били Светски фестивал планетаријумског филма и Сајам планетаријумске опреме (са преко 100 излагача – произвођача пројектора и опреме за класичне и мобилне планетаријуме). На поменутом сајму успостављени су контакти који су били од значаја за стручне консултације приликом реализације набавке мобилног планетаријума, као и за званично издавање предрачуна за опрему који је био неопходан документ за пријаву на UNESCO конкурс 2008.

Демонстрација једноставних модела и покретне планетаријумске опреме са куполом на надувавање била је основна инспирација за будући рад на модернизацији рада Планетаријума у Београду и популаризације астрономије у Србији.

¹¹ <http://star.herts.ac.uk/ewass/>

¹² http://aquila.skyarchive.org/7_BSAC/

Слика 1: XVII Конгрес Међународног удружења планетаријума (*International Planetarium Society*) у Валенсији (Шпанија): Др Хозе Франциско Салгадо¹³ (предавач Адлер планетаријума у Чикагу, астроном и визуални уметник) и мр Наташа Станић на свечаном отварању Конгреса у планетаријуму “L’ Hemispheric” у граду Уметности и науке у Валенсији.

Светски конгрес у Атини (2007) окупио је више од 300 учесника. У усменом излагању под насловом „Образовање и популаризација астрономије у Србији“ изнете су најважније чињенице из историје Универзитета у Београду које се тичу увођења првих астрономских предмета и оснивања групе за астрономију (1947), затим из историје АДРБ и МГА2009 припремама и циљевима. Изложене су и две постер презентације 1) Припреме за МГА2009 у Србији (редовни програми АДРБ, планетаријуми у Београду и Новом Саду, часописи *Васиона* и *Астрономија*, Истраживачка станица Петница и значајни web портали за астрономе аматере;¹⁴ 2) презентација књига „Звездани градови“ и „АстролАгија“ намењених бољој комуникацији са публиком. У многобројним личним контактима разматране су могућности међународне подршке развоју популаризације астрономије у Србији у виду више доступних фондова за земље југоисточне Европе, као

¹³ <http://www.josefrancisco.org/>

¹⁴ www.astronomija.co.rs

што су UNESCO програми и фондови Међународне астрономске уније намењени обележавању Међународне године астрономије 2009. Вођени су разговори са представницима UNESCO-а а посебне похвале представљеним програмима популаризације астрономије у Србији, нарочито експанзији у медијима¹⁵ изнео је тадашњи председник Комисије за популаризацију астрономије 55 при МАУ (2006-2008), др Јан Робсон. За емисију „Звездани детективи“ снимљено је 15 интервјуа, међу којима истичемо разговор са председницом МАУ, др Кетрин Цесарски, др Јаном Робсоном, др Хозе Франциском Салгадом, др Дионисиосом Симопулосом¹⁶ (директором Атинског планетаријума), др Педром Русоом (главним координатором МГА2009 у Секретаријату МАУ).

Слика 2: Др Јан Робсон и мр Наташа Станић, Светски конгрес популаризатора астрономије у Атини, октобар 2007.

¹⁵ ТВ Метрополис је званично прагила конгрес у Атини за потребе снимања емисије „Звездани детективи“ аутора мр Наташе Станић.

¹⁶ <http://www.astronomyclubs.com/2/70/0/0/club.aspx>

На Конференцијама у Београду (Проучавање природе кроз векове и VI Српско бугарској конференцији астронома) одржане су презентације у којима се као главни циљ МГА2009 у Србији помиње набавка мобилног планетаријума и наводе разлози за неопходност осавремењивања комуникације са публиком.

2. ПРЕДАВАЊА И МЕДИЈСКИ НАСТУПИ¹⁷ ПОСВЕЋЕНИ САВРЕМЕНОЈ ПЛАНЕТАРИЈУМСКОЈ ТЕХНОЛОГИЈИ 2004 - 2010

2004:

Београдски астрономски викенд: „Планетаријуми будућности“

Развој астрономије код Срба III: „35 година Београдског планетаријума“

Градски секретаријат за образовање „Планетаријуми у свету и код нас“

Арт Гет, Културни центар Београда, „Звездано око Валенсије“

Књига: „Звездани градови“, Завод за уџбенике и наставна средства

Астрономска опсерваторија у Београду, научно-стручни скуп: „XVII Светски конгрес планетаријума у Валенсији“

Семинар Катедре за астрономију, Математички факултет, Бгд: „Најлепши планетаријум на свету – Валенсија и модерне планетаријумске технологије“

Географски факултет у Београду: „Звездано око Београда и звездано око Валенсије“

2005:

Свечано отварање „Астроинтернет библиотеке у учионици Народне опсерваторије“ АДРБ: „Звездано око Београда“

2006:

Општина Нови Београд, презентација за тим председника општине: „Звездано око Београда“

Скупштина града Београда: „Звездано око Београда“

Географски факултет у Београду: „АДРБ програми у Планетаријуму и савремени планетаријумски филмови“

2007:

Састанак НОО МГА2009 за Србију (на сазив тадашњег националног координатора др Милана М. Ћирковића): Иницијатива за набавку ПРВОГ МОБИЛНОГ ПЛАНЕТАРИЈУМА ЗА СРБИЈУ (излагање Наташе Станић)

Коларчев народни универзитет, предавање: „Планетаријуми – звездани биоскопи и звездано око Београда“

Математички институт: „Планетаријуми – звездани биоскопи“

Природно-математички факултет у Новом Саду: МГА циљеви – набавка мобилног планетаријума и обука нових предавача - популаризатора

¹⁷ У овом раду аутор текста се ограничава на своја предавања и активности.

2008:

Конференција Развој астрономија код Срба V: „МГА2009 циљеви за Србију – набавка мобилног планетаријума“

Радио Београд, емисије: „Теслин клуб“, „Дигиталне иконе“, „Корак ка науци“ – представљање могућности нових планетаријумских технологија и идеје набавке првог мобилног планетаријума за Србију

ТВ Метрополис: емитовање четири епизоде ауторске емисије „Звездани детективи“; гостовање у јутарњем програму „Јутарњи старт“

2009:

Конференција „Sub-Regional European Astronomical Committee“: „45 година Народне опсерваторије и 40 година планетаријума АДРБ“

2010:

Церемонија затварања МГА2009: извештај о пројекту „Свест о Универзуму“
Званични извештај Међународној астрономској унији за пројекат „Свест о Универзуму“

Часописи (где је писано о набавци првог мобилног планетаријума за Србију као главном циљу МГА2009): Јат Ревиија (2008); Nelly Cherry¹⁸

ТВ/радио: РТС (Контекст 21), Б92, ТВ Студио Б; РАДИО БЕОГРАД (Први Програм – емисија „Корак ка науци“, 202 – емисија „Радио Сава“).

Слика 3: Гостовање у емисији Радио Београда „Корак ка науци“ код аутора и водитеља Марије Мишић: представљање главних циљева МГА2009 за Србију и прича о мобилном планетаријуму.

¹⁸ <http://www.tvorac-grad.com/hczin/index1.htm>

3. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И ДОНАЦИЈЕ И ФИНАНСИРАНИ ПРОЈЕКТИ У СРБИЈИ

Поред медијске кампање (2004-2008), посебно у оквиру глобалног пројекта МГА2009,¹⁹ „Свест о Универзуму“ („UNAWЕ“²⁰), 2007-2008, за реализацију идеје о набавци мобилног планетаријума пресудан је био повољан сплет околности почетком 2008. године од којих је нарочито важна припрема обележавања астрономског јубилеја широм Планете - 400 година од почетка модерне астрономије, тј. Међународна година астрономије 2009. Након објављивања конкурса UNESCO-а јануара 2008, аутор овог рада је, као тадашњи национални координатор МГА2009 за Србију и истовремено и координатор глобалног пројекта „Свест о Универзуму“, иницирала, осмислила и написала пројекат под именом „First Mobile Planetarium in Serbia – Preparation for IYA2009“ који у изворном облику подразумева пре свега рад са децом и промоцију астрономије у свим школама широм Србије, посебно у најудаљенијим местима далеко од градова. Стручни превод пројекта на енглески језик реализовао је др Слободан Нинковић.²¹ Стручна помоћ и припрема пратеће стручне документације за пројекат (попуњавање формулара, стратешки план коришћења, очекивани резултати пројекта и др.) добијена је од др Олге Атанацковић-Вукмановић,²² тадашњег председника Националног комитета за астрономију и др Зорице Цветковић²³ тадашњег председника Друштва астронома Србије.

Национална комисија UNESCO-а за Србију, на челу са др Зорицом Томић, рангирала је пројекат „First Mobile Planetarium in Serbia – Preparation for IYA2009“ на друго место по приоритету за 2009. годину од свих пристиглих пројеката а остварена донација од 24500 \$ представља прва инострана улагања у промоцију астрономије у нашој земљи. Јула 2008. године аутору пројекта мр Наташи Станић стиже обавештење из Националне канцеларије UNESCO-а у Београду да је одобрен пун износ тражених средстава.

Добијена средства уплаћена су на рачун Друштва астронома Србије и наменски су искоришћена крајем 2009. године за набавку преносне (надувавајуће) куполе и дигиталног пројектора Digitalium CU-1 произвођача Digitalis Education Solutions Inc. За техничке детаље набавке, саму набавку (одабир инструмента и произвођача), плаћање царине и транспорт увезене опреме највише напора и енергије уложио је Горан Павичић, апсолвент астрофизике и хонорарни предавач у Планетаријуму АДРБ.

У 2008. години Министарство за науку и технолошки развој Србије финансирало је пројекат „Модернизација београдског планетаријума“ (аутор

¹⁹ <http://www.astronomy2009.org/>

²⁰ <http://www.unawe.org/>

²¹ Астрономска опсерваторија у Београду.

²² Катедра за астрономију Математичког факултета Универзитета у Београду.

²³ Астрономска опсерваторија у Београду.

пројекта мр Наташа Станић²⁴) у износу од 400 000 динара. Исте године конкурисано је и за средства НИП-а (Националног инвестиционог плана Владе Републике Србије) за комплетну реконструкцију Амама, оронуле и влажне зграде у којима се далеко од савремених, чак и без елементарних хигијенских услова (нерешено питање мокрог чвора, нерешено питање сигнализације за посетиоце, нерешено питање климатизације и грејања), и данас дочекују организоване школске посете Планетаријуму на Калемегдану из целе Србије. Средства нису одобрена.

Почетком јула 2009. године написан је пројекат „100 галилеоскопа за Србију“²⁵ (аутор пројекта: мр Наташа Станић) који је имао за циљ да стимулише што већи број наставника и професора у школама, и школске деце, за прве погледе у звезде и почетак бављења аматерским астрономским посматрањима. Први погледи у звездано небо кроз телескоп су непоновљиво искуство и за почетак је планирано да се реализује скроман посматрачки програм у школама у оквиру којег би се посматрала небеска тела која је Галило Галилеј посматрао 2009-2010. године: Јупитер и Јупитерови месеци, Венера, Сатурн, Месец, Млечни Пут и пеге на Сунцу. Интересантно је поменути да је у циљу промоције астрономије Астрономско друштво „Орион“ из Сарајева успело да обезбеди 1000 галилеоскопа²⁶ за школе у БиХ.

4. ФОРМИРАЊЕ МРЕЖЕ САРАДНИКА И СПОНЗОРА

Непходан елемент за успешну реализацију пројекта „Први мобилни планетаријум за Србију“ јесте мрежа сарадника – појединаца и организација који ће учествовати у организацији посета школама и другим културно-образовним институцијама широм Србије (културни центри, канцеларије за младе, „Пријатељи деце“ и др.). У том циљу је од непроцењивог значаја дугогодишње искуство у раду са школама у београдском Планетаријуму – како у смислу пословне организације и комуникације, тако и у образовно-педагошком смислу. Од скоро 1700 основних и средњих школа колико их укупно има у Србији, Планетаријум годишње посети у просеку око 150-200 школа, и то са једном до три посете у просеку по школи. Како АДРБ нема формиране фондове који би данас, у доба агресивне маркетиншке експанзије, били намењени искључиво развоју квалитетног рекламног програма, проблем адекватног оглашавања свих АДРБ програма и даље

²⁴Као управник Народне опсерваторије и Планетаријума (2004-2009) такође је иницирала и написала пројекат „Астро-интернет библиотека“ (за реновирање учионице Народне опсерваторије) који је реализован 2004/2005. године.

²⁵<http://www.das.org.rs/mga/galileoskopi.html> . Пројекат је комисији Међународне астрономске уније званично поднео тадашњи национални координатор МГА2009 Никола Божић, који је по одобреној донацији касније преузео на себе послове око организације увоза галилеоскопа, царине и других техничких детаља.

²⁶<http://www.adorion.ba/index.php?id=55>

остаје нерешен. Због тога је лични контакт са посетиоцима и вођама организованих група, као и туристичким агенцијама, још увек једини метод промоције образовних и популарних активности нашег Друштва.

Издвајамо неке од институција и школа које су се у протеклих пет година истакле у сарадњи са АДРБ (по питању медијске подршке, финансирања пројеката, организовања посета и заједничких активности): РТС, Радио Београд, Радио Студио Б, Секретаријат за културу града Београда, Секретаријат за спорт и омладину, Српско географско друштво, Географски факултет у Београду, ОШ „Васа Живковић“ из Панчева, Библиотека шабачка, ОШ „Лаза Лазаревић“ из Шапца, ПУ „Милица Ножица“ из Ваљева, ПУ „Чика Јова Змај“ са Вождовца, ОШ „Младост“ и ОШ „Јован Стерија Поповић“ са Новог Београда, Сликарска школа за децу „Слободна рука“ и Пријатељи деце Барајева.

5. БУДУЋИ РАЗВОЈ ПОПУЛАРИЗАЦИЈЕ АСТРОНОМИЈЕ СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА РЕНТАБИЛНО КОРИШЋЕЊЕ МОБИЛНОГ ПЛАНЕТАРИЈУМА

За будући развој популаризације астрономије мобилни планетаријум имаће веома важну улогу, посебно због дотрајалости опреме планетаријума на Калемегдану и недостатка могућности за његово адекватно сервисирање и одржавање. Како је АДРБ једина институција у нашој земљи у оквиру којег су стално запослени предавачи у Планетаријуму, природно је да стручни предавачки тим АДРБ (нпр. у оквиру Комисије/Координационог тела за коришћење мобилног планетаријума), у сарадњи са Друштвом астронома Србије (као формалним власником мобилног планетаријума), на основу дугогодишњег искуства у предавачкој делатности (са школама и планетаријумском публиком свих узраста), организује и води кампању за промоцију астрономије уз коришћење савремене технологије мобилног планетаријума. Ова кампања водила би се у складу са **Стратегијом научног и технолошког развоја Србије у периоду 2010 – 2015 (дефинисаном од стране Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије)**, стандардима Међународног удружења планетаријума и Комисије 55 за популаризацију астрономије при Међународној астрономској унији.

Рентабилно коришћење мобилног планетаријума, по угледу на пословање других мобилних планетаријума у Европи, подразумевало би пре свега да ће добијена средства (приход од посета, пројеката или наменских донација) покрити трошкове рекламног материјала (постера, флајера и пратеће литературе); транспорта опреме; осигурања покретне технике; превоза, смештаја и исхране предавача и утрошеног времена предавача.

Комисија/координационо тело за коришћење мобилног планетаријума била би одговорна (на годишњем, месечном и недељном нивоу) за медијску кампању, планирање активности, реализацију уговорених посета и организацију пословања са мобилним планетаријумом. Основна идеја за

формирање оваквог тела је повећање степена искоришћења тренутно најсавременије планетаријумске технологије у Србији, мобилног планетаријума.

Основни циљеви су:

- Подстицање, промоција и популаризација астрономије и других природних наука на територији Републике Србије: у вртићима, претшколским установама, основним школама, средњим школама и гимназијама, факултетима, сајмовима образовања, сајмовима књига и наставних учила, дечијим манифестацијама и сајмовима, културним институцијама – библиотекама, домовима културе и другим институцијама које се баве образовањем (центри за таленте, канцеларије за младе итд.);
- Стална сарадња са водећим стручним удружењима у области астрономије у Србији (Друштво астронома Србије, Друштво физичара Србије, Катедра за астрономију Математичког факултета, Департман за физику ПМФ Нови Сад, Национални комитет за астрономију и стручни тим за оснивање центра за популаризацију науке при Министарству за науку и технолошки развој Републике Србије);
- Промоција АДРБ и свих пројеката који се у оквиру њега реализују, редовних програма Народне опсерваторије и Планетаријума, часописа *Васиона* и интернет презентације АДРБ;
- Интернет презентација мобилног планетаријума, адекватно представљање у медијима, штампање рекламног материјала (постери, календари, флајери, пратећа литература – астрономске лекције за децу и наставнике);
- Рад на повећању броја чланова АДРБ и броја сарадника;
- Унапређење радних услова (реновирање канцеларије, набавка уређаја за питку воду и др.);
- Омогућавање стручног усавршавања предавача у области популаризације астрономије (специјалистичке, магистарске и докторске студије) и обучавање нових предавача у планетаријуму;
- Ангажовање наставног кадра на укључењу у програме и пројекте АДРБ и на колективном учлањењу школа у АДРБ;
- Коришћење мобилног планетаријума за стручно усавршавање наставног кадра из области природних наука (у оквиру стручних семинара акредитованих од стране „Завода за унапређење образовања и васпитања“, редовних и ванредних програма обуке);
- Побољшање стандарда предавача у планетаријуму.

Литература

- Наташа Станић: 2004, *Звездани градови*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Наташа Станић: 2009, *Планетаријуми – звездани биоскопи и њихов значај за популаризацију астрономије*, ДРУШТВО ЗНАЊА, Коларчев народни универзитет, Београд, стр. 269-287.

- Милутин Тадић: 2004, *Поглед ка звезданом небу*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
 Милутин Тадић, Наташа Станић: 2005, *АстроЛагија*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

HOW SERBIA GOT THE FIRST MOBILE PLANETARIUM

This paper is based on hardworking period (2004-2009) in science communication at Astronomical Society “Rudjer Bošković”, when the first international presentation and co-operation of Belgrade Planetarium have successfully started at XVII Conference of International Planetarium Society (Valencia, Spain, 2004) and gradually continued at six other important international Meetings (Inspiration by Astronomical Phenomena Conference, Chicago, 2005; Communication Astronomy With the Public Conference, Athens, 2007; Studying Nature Trough History, Belgrade, Serbia, 2007; IAU MEARIM Meeting, Cairo, Egypt, 2008; IV Serbian-Bulgarian Astronomical Conference, Belgrade, Serbia, 2008; ShowPhysics – European conference of science communicators in physics, Geneva, Switzerland, 2009). In order to improve science education and communication, many projects were applied to various institutions in City Government, Ministry of Science and Technology Development of Serbia and UNESCO (2004-2009). The most successful one was the project aimed to start new planetarium technologies in Serbia. Within the frame of The Preparation for International Year of Astronomy 2009 in Serbia, the project “First Mobile Planetarium in Serbia – Preparation for IYA2009” was prepared and written by MSc Nataša Stanić (in that year National Coordinator for IYA2009 in Serbia and Director of Public Observatory and Planetarium in Astronomical Society “Rudjer Bošković”). Translation to English was done by PhD Professor Slobodan Ninković, application papers and professional consulting was performed by University Professor Olga Atanacković-Vukmanović (in that time President of National Astronomical Committee) and PhD Zorica Cvetković (in that time President of Society of Astronomers of Serbia). Project was applied for UNESCO Participating Program and got 24500 USD. Thanks to many efforts The Society of Astronomers of Serbia and engagement of Goran Pavičić (planetarium lecturer at Belgrade Planetarium) project was realized at the end of 2009. The mobile dome and projector Digitalium CU-1, produced by Digitalis Education Solutions Inc was purchased and demonstrated at Science Festival in Belgrade (November 2009). This paper also presents new ideas, plans, main goals and programs in organization, presentation in media and realization of more effective everyday science education and communication in schools, universities and other public places where first mobile planetarium in Serbia should be most important instrument to use.